

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI ALANINDA ULUSLARARASI VE ULUSAL DÜZENLEMELER

ULUSLARARASI DÜZENLEMELER

1 9 8 0

23 Eylül

OECD'nin Özel Yaşamın Korunması ve Kişisel Verilerin Sınır Ötesi Akışına İlişkin Rehber İlkeleri

1 9 9 0

14 Aralık

BM'nin Bilgisayarla İşlenen Kişisel Veri Dosyalarına İlişkin Rehber İlkeleri

1 9 5 3

03 Eylül

İnsan Hakları ve Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi

1 9 8 1

28 Ocak

108 No'lu Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi

2 0 0 1

08 Kasım

181 No'lu Kişisel Verilerin
Otomatik İşleme Tabi
Tutulması Karşısında
Bireylerin Korunması
Sözleşmesine Ek
Denetleyici Makamlar ve
Sınır Aşan Veri Akışına
İlişkin Protokol

1 9 9 8

25 Ekim

95/46EC Sayılı
Kişisel Verilerin
İşlenmesi ve Serbest
Dolaşımı Bakımından
Bireylerin
Korunmasına İlişkin
Avrupa Parlamentosu
ve Avrupa Konseyi
Direktif

2 0 1 8

2016/679 Avrupa
Birliği Genel Veri
Koruma Tüzüğü
(GDPR)

1. Avrupa Konseyi Düzenlemeleri

a. 108 No'lu Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi

---

Avrupa Konseyi, 1970'li yıllardan itibaren kişisel verilerin korunması alanında çalışmalar yapmıştır. Yapılan çalışmalar neticesinde 28 Ocak 1981 tarihinde Strazburg'da imzaya açılan "Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi" 1 Ekim 1985 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye, 28 Ocak 1981 tarihinde bu sözleşmeyi imzalayan ilk ülkelerden birisi olmuş; bu Sözleşme, 17 Mart 2016 tarih ve 29656 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak iç hukuka dâhil edilmiştir. Bugün 108 sayılı Sözleşme olarak da bilinen Sözleşmenin temel amacı; her üye ülkede, uyuşu veya ikametgâhı ne olursa olsun gerçek kişilerin, temel hak ve özgürlüklerini ve özellikle kendilerini ilgilendiren kişisel nitelikteki verilerin otomatik yollarla işleme tabi tutulması karşısında özel yaşam haklarını güvence altına almaktır.

b. 181 No'lu Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesine Ek Denetleyici Makamlar ve Sınır Aşan Veri Akışına İlişkin Protokol

---

Bu protokolda taraf devletler, ülkelerinde uygulanmak üzere kişisel verilerin korunması alanında görevlerini tam bağımsızlıkla yerine getirecek denetleyici makam kurmayı taahhüt etmiştir. Türkiye, bu protokolü 8 Kasım 2001 tarihinde imzalamıştır. Protokol, 5 Mayıs 2016 tarih ve 29703 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak iç hukuka dâhil edilmiştir.

c. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin İlgili Hükümleri

Ülkemizin de kurucu üyeleri arasında bulunduğu Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan ve 4 Kasım 1950'de Roma'da imzalanıp 3 Eylül 1953'te yürürlüğe giren İnsan Hakları ve Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi (AİHS), kişisel verilerin işlenmesi hakkında doğrudan bir düzenleme içermemekle birlikte Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, geliştirdiği içtihatlarıyla kişisel verileri koruma altına almıştır.

Diğer taraftan AİHS'nin "Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı" başlıklı 8. maddesi "*1. Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir. 2. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörölmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir*" şeklindedir. Bu madde ile kişisel verilerin korunmasına doğrudan atıf yapılmamakla birlikte, esasen özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı kapsamında yer alan kişisel veriler hukuken koruma altına alınmıştır.

ULUSAL DÜZENLEMELER

1. Anayasa

2 0 1 0

12 Eylül

Kişisel Verilerin
Korunması ile
ilgili hükmün
Anayasaya
dahil edilmesi

2 0 1 6

17 Mart

108 No'lu Kişisel
Verilerin Otomatik
İşleme Tabi
Tutulması Karşısında
Bireylerin Korunması
Sözleşmesinin Türk
hukukuna dahil
edilmesi

2 0 0 4

12 Ekim

5237 sayılı
Türk Ceza
Kanunu

2 0 1 6
07 Nisan

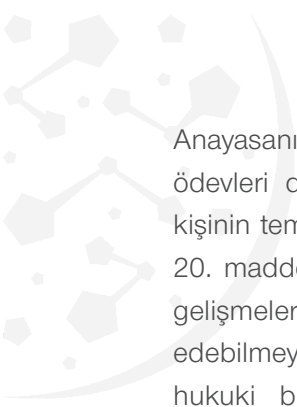
6698 sayılı Kişisel
Verilerin Korunması
Kanununun
29677 sayılı
Resmi Gazete'de
yayımlanarak
yürürlüğe girmesi

2 0 1 6
05 Mayıs

181 No'lu Kişisel Verilerin
Otomatik İşleme Tabi
Tutulması Karşısında
Bireylerin Korunması
Sözleşmesine Ek
Denetleyici Makamlar ve
Sınır Aşan Veri Akışına
İlişkin Protokolün Türk
hukukuna dahil edilmesi

Anayasanın ikinci kısmında kişinin temel hak ve ödevleri düzenlenmektedir. Özel hayatın gizliliği de kişinin temel haklarından biridir. Bu hak, Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınmıştır. Teknolojik gelişmelerin temel hak ve hürriyetlere müdahale edebilmeyi kolay hale getirmiş olması ve bu durumun hukuki bir sorun olarak kendini göstermesi bu konuda yasal düzenlemeler yapmayı gerekli kılmıştır.

2010 yılında 5982 sayılı Kanunla yapılan Anayasa değişikliği ile Anayasanın 20. maddesine bir fıkra eklenerek kişisel veriler, “özel hayatın gizliliği ve korunması hakkı” kapsamında Anayasal güvence altına alınmıştır. Söz konusu fıkrada; *“Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.”* hükmüne yer verilmiştir.

Anayasada yer verilen bu düzenleme ile;

- Herkesin, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahip olduğu,
- Bu hakkın; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsadığı,
- Kişisel verilerin, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebileceği

hükme bağlanmıştır.

2. 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu

Türkiye’de kişisel verilerin korunmasına ilişkin ayrı bir kanun çıkarmak için ilk kez 1989 yılında bir komisyon oluşturulmuştur. Bu komisyon henüz çalışmalarını tamamlayamadan dağılmıştır. 2000 yılında yeni bir komisyon oluşturulmuş ve bu komisyon üç yıllık bir çalışmanın neticesinde bir kanun tasarısı hazırlamıştır. Fakat hazırlanan tasarı çeşitli nedenlerle kanunlaşmamıştır. 2008 ve 2014 yıllarında, Adalet Bakanlığı öncülüğünde yeni bir tasarı hazırlanıp Türkiye Büyük Millet Meclisine (TBMM) sunulmuşsa da yasama dönemi sona erdiği için ilgili kanun teklifleri kadük hale gelmiştir.

Anayasada da, kişisel verilerin korunmasıyla ilgili detaylı düzenlemelerin kanunla yapılacağı belirtilmektedir. Bu kapsamda, 26 Aralık 2014 tarihinde “Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı” TBMM Başkanlığına sunulmuştur. Tasarı, 24 Mart 2016 tarihinde kabul edilerek kanunlaşmış ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu 7 Nisan 2016 tarih ve 29677 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

3. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun (TCK) 135. maddesinde, kişisel verilerin kaydedilmesi, 136. maddesinde, verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme, 138. maddesinde, verileri yok etmeme filleri suç olarak düzenlenmiştir. Ayrıca TCK'nın 140. maddesinde busuçlarla ilgili olarak tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Nasuh Akar Mah. 1407. Sokak No:4 06520
Balgat-Çankaya/Ankara // www.kvkk.gov.tr
Tel: 0 (312) 216 50 00 // Faks: 0 (312) 216 50 52